

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia r.

w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych

Na podstawie art. 23a § 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz.1375) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowy tryb przeprowadzania postępowania mediacyjnego;
- 2) zakres i warunki udostępniania akt sprawy instytucjom i osobom uprawnionym do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego oraz stałym mediatorom;
- 3) formę i zakres sprawozdania z wyników postępowania mediacyjnego.

§ 2. 1. Postępowanie mediacyjne prowadzi stały mediator, o którym mowa w art. 157m ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2072 oraz z 2021 r. poz. 1080 i 1236 oraz z 2022 r. poz. 655 i 1259), zwanej dalej „ustawą” lub osoba wyznaczona przez instytucję uprawnioną, o której mowa w art. 157n ustawy.

2. Ilekroć w dalszych przepisach rozporządzenia jest mowa o „mediatorze” rozumie się przez to „stałego mediatora” lub „osobę wyznaczoną przez instytucję uprawnioną”, o których mowa w ust. 1, o ile przepisy rozporządzenia nie stanowią inaczej.

§ 3. 1. W postanowieniu o skierowaniu sprawy do mediacji sąd lub referendarz sądowy, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator lub inny organ prowadzący to postępowanie, zwany dalej „innym organem”, wskazuje instytucję uprawnioną lub mediatora.

2. W wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych potrzebą skutecznego przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, można wskazać do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego w konkretnej sprawie osobę spoza Krajowego Rejestru Mediatorów zgłaszającą taką gotowość, jeżeli spełnia warunki, o których mowa w art. 157m ust. 1 pkt 1–2 i ust. 2 ustawy.

§ 4. 1. W postanowieniu, o którym mowa w § 3, należy wskazać:

- 1) nazwę instytucji albo imię i nazwisko mediatora lub osoby, o której mowa § 3 ust. 2, wskazanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;

- 2) imię i nazwisko oskarżonego oraz imię i nazwisko albo nazwę pokrzywdzonego;
- 3) czyn zarzucany oskarżonemu wraz z podaniem kwalifikacji prawnej czynu;
- 4) akta sprawy udostępniane mediatorowi albo osobie, o której mowa § 3 ust. 2, wskazanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 5) warunki udostępnienia akt sprawy mediatorowi albo osobie, o której mowa § 3 ust. 2, wskazanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 6) termin zakończenia postępowania mediacyjnego.

2. Termin, o którym mowa w ust. 1 pkt 6, biegnie od daty doręczenia mediatorowi albo osobie wskazanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego postanowienia, o którym mowa w § 3.

3. Sąd, referendarz sądowy, prokurator lub inny organ przekazuje:

- 1) oskarżonemu i pokrzywdzonemu adres do korespondencji, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej mediatora albo osoby wskazanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, umożliwiające kontakt z nimi;
- 2) mediatorowi albo osobie wskazanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego posiadane dane oskarżonego i pokrzywdzonego, takie jak: adres zamieszkania lub pobytu, adres dla doręczeń, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej umożliwiające szybkie komunikowanie się z nimi.

§ 5. 1. Sąd, referendarz sądowy, prokurator lub inny organ, który wskazał mediatora na podstawie § 3 ust. 1 odwołuje go w razie:

- 1) wykreślenia stałego mediatora z Krajowego Rejestru Mediatorów;
- 2) utraty któregokolwiek z warunków, o których mowa w art. 157l pkt 2 i 4–6 ustawy oraz art. 157m § 1 pkt 2 ustawy;
- 3) zaistnienia, wobec mediatora, okoliczności, o których mowa w art. 157m ust. 2 ustawy;
- 4) zaistnienia, wobec mediatora, okoliczności, o których mowa w art. 40 lub art. 41 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego;
- 5) uzasadnionego wniosku jednej ze stron lub mediatora.

2. Sąd, referendarz sądowy, prokurator lub inny organ, który wskazał osobę spoza Krajowego Rejestru Mediatorów na podstawie § 3 ust. 2, odwołuje ją w razie:

- 1) śmierci osoby wskazanej;
- 2) niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków związanych z przeprowadzaniem postępowania mediacyjnego;
- 3) zaistnienia, wobec osoby wskazanej, okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4;

4) uzasadnionego wniosku jednej ze stron lub osoby wskazanej.

5. W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 157 m ust. 2 ustawy lub w art. 40 lub art. 41 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, wobec osoby wyznaczonej przez instytucję uprawnioną, o której mowa w § 2 ust. 1, przeprowadzającej postępowanie mediacyjne w imieniu instytucji, do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego upoważnia się inna osobę wyznaczoną przez instytucję spełniającą warunki, o których mowa w art. 157m ust. 1 pkt 1 ustawy, chyba że sąd, referendarz sądowy, prokurator lub inny organ postanowi inaczej.

§ 6. 1. Mediatorowi lub osobie, o której mowa w § 3 ust. 2, nie udostępnia się materiałów zawartych w aktach sprawy, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji, materiałów dotyczących stanu zdrowia oskarżonego, opinii o oskarżonym, danych o jego karalności oraz pozwalających na ustalenie tożsamości świadka przesłuchanego w trybie art. 184 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego i takich, których ujawnienie pokrzywdzonemu mogłoby mieć wpływ na odpowiedzialność karną innych oskarżonych w tej sprawie nieuczestniczących w postępowaniu mediacyjnym.

2. Udostępnienie akt sprawy mediatorowi lub osobie, o której mowa w § 3 ust. 2 może nastąpić poprzez:

- 1) umożliwienie bezpośredniego zapoznania się z aktami w obecności upoważnionego pracownika organu prowadzącego postępowanie;
- 2) wydanie kopii dokumentów z akt sprawy;
- 3) zezwolenie na sporządzenie odpisów z akt sprawy.

3. Mediator lub osoba, o której mowa w § 3 ust. 2 przechowuje odpisy, kopie oraz notatki z akt sprawy w sposób uniemożliwiający zapoznanie się z nimi osobom postronnym i po zakończeniu postępowania mediacyjnego zwraca je organowi, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego.

§ 7. 1. Postępowania mediacyjnego nie przeprowadza się w lokalu zajmowanym przez uczestników lub ich rodziny ani w budynkach organów uprawnionych do skierowania sprawy do postępowania mediacyjnego.

2. W uzasadnionych przypadkach, za zgodą uczestników, można przeprowadzić postępowanie mediacyjne w lokalu zajmowanym przez uczestników lub ich rodziny.

§ 8. Po doręczeniu postanowienia, o którym mowa w § 3, mediator lub osoba, o której mowa w § 3 ust. 2:

- 1) niezwłocznie nawiązuje kontakt z oskarżonym i pokrzywdzonym, ustalając termin i miejsce spotkania z każdym z nich;
- 2) przeprowadza z oskarżonym i pokrzywdzonym, w dogodnym dla nich miejscu i czasie, indywidualne lub wspólne spotkania wstępne, podczas których wyjaśnia oskarżonemu i pokrzywdzonemu cele i zasady postępowania mediacyjnego, a także poucza ich o możliwości cofnięcia zgody na uczestniczenie w postępowaniu mediacyjnym aż do jego zakończenia oraz odbiera od oskarżonego i pokrzywdzonego zgodę na uczestniczenie w postępowaniu mediacyjnym, jeżeli nie odebrał jej organ kierujący sprawę do mediacji;
- 3) przeprowadza spotkanie mediacyjne z udziałem oskarżonego i pokrzywdzonego w miejscu i czasie dogodnym dla uczestników;
- 4) pomaga w sformułowaniu treści ugody między oskarżonym i pokrzywdzonym, informując ich w szczególności o treści art. 107 § 3 i 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

§ 9. Jeżeli nie jest możliwe bezpośrednie spotkanie oskarżonego z pokrzywdzonym, o którym mowa w § 8 pkt 3, mediator lub osoba, o której mowa w § 3 ust. 2 może przeprowadzić postępowanie mediacyjne w sposób pośredni, przekazując każdemu z nich informacje, propozycje i stanowisko dotyczące zawarcia ugody i jej treści zajmowane przez innego uczestnika.

§ 10. 1. Po przeprowadzeniu postępowania mediacyjnego mediator lub osoba, o której mowa w § 3 ust. 2, niezwłocznie sporządza pisemne sprawozdanie z wyników postępowania mediacyjnego i przedstawia je organowi, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego.

2. Sprawozdanie powinno zawierać:

- 1) sygnaturę sprawy;
- 2) imię i nazwisko mediatora lub osoby wskazanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 3) informację o wynikach postępowania mediacyjnego;
- 4) podpis mediatora.

§ 11. 1. Jeżeli postępowanie mediacyjne nie zostało ukończzone w terminie, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, a uczestnicy wyrażają wolę kontynuowania postępowania

mediacyjnego, mediator lub osoba, o której mowa w § 3 ust. 2, niezwłocznie sporządza i przedstawia organowi, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego, informację o stanie postępowania mediacyjnego, wskazując przyczyny bezskutecznego upływu terminu. Przepis § 10 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. W uzasadnionych przypadkach organ, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego, na wniosek mediatora lub osoby, o której mowa w § 3 ust. 2, może przedłużyć termin, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, na czas niezbędny do zakończenia postępowania mediacyjnego.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem.....¹⁾

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych (Dz. U. poz. 716), które z dniem utraciło moc na podstawie art. ustawy z dnia ... o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.).

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi realizację delegacji ustawowej wynikającej z art. 23a § 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375), dalej: „k.p.k.”.

Projekt określa szczegółowy tryb przeprowadzania postępowania mediacyjnego, zakres i warunki udostępniania akt sprawy instytucjom i osobom uprawnionym do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego oraz stałym mediatorom, a także formę i zakres sprawozdania z wyników postępowania mediacyjnego.

W § 2 projektu przewidziano, że postępowanie mediacyjne w sprawach karnych prowadzi stały mediator lub osoba wyznaczona przez instytucję uprawnioną.

W stosunku do poprzednio obowiązującego rozporządzenia zdecydowano się przenieść wymagania odnoszące się do osób prowadzących mediacje w sprawach karnych do materii ustawowej i umieszczono w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Zdecydowano się na rezygnację z pojęcia „osoby uprawnionej” do przeprowadzania postępowania mediacyjnego zastępując ją pojęciem stałego mediatora w sprawach karnych, który wpisany jest do Krajowego Rejestru Mediatorów.

W projekcie uwzględniono regulacje zaczerpnięte z poprzednio obowiązującego rozporządzenia, odnoszące się do kierowania spraw do postępowania mediacyjnego i wskazywania mediatora do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego. Ze względu na zasady ekonomiki procesowej oraz potrzebę skutecznego przeprowadzenia mediacji, zdecydowano się również pozostawić dotychczasową możliwość wskazywania, w wyjątkowych przypadkach, osób spoza Krajowego Rejestru Mediatorów do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, czyli powoływania mediatora *ad hoc*.

Projekt powiela regulacje poprzednio obowiązującego rozporządzenia odnoszące się do wymogów stawianych postanowieniu o skierowaniu danej sprawy do mediacji.

Zachowano również obecnie obowiązujące przesłanki odwołania mediatora, a także osoby wskazanej spoza Krajowego Rejestru Mediatorów przez organ, który wskazał mediatora lub osobę spoza rejestru do przeprowadzenia mediacji.

W projekcie zawarto przepisy odnoszące się do czynności podejmowanych przez mediatora po otrzymaniu postanowienia o skierowaniu sprawy do mediacji, organizacji

spotkań z oskarżonym i pokrzywdzonym oraz sporządzania sprawozdania z wyników postępowania mediacyjnego.

Tak jak dotychczas, mediator będzie mógł wystąpić z wnioskiem o przedłużenie postępowania mediacyjnego. Organ, który skierował sprawę do mediacji będzie mógł przedłużyć postępowanie mediacyjne o czas niezbędny do jego zakończenia.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało negatywnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny, rynek pracy oraz na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projekt nie podlegał dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).